

BARKÓCZI FLÓRA

A világháló utópiája – Internet és képzőművészet viszonya a rendszerváltást követő időszakban

Tim Berners Lee 1989-ben publikálta tanulmányát, mely a kilencvenes évek elejétől létrejövő webszerverek működési elveit fektette le. Bár számítógépes hálózatok már a hatvanas évektől léteztek, a world wide web ideája csak a hidegháborús Európa széttagoltságának felbomlását követően született meg. A keleti blokk országainak technológiától (COCOM lista) és információtól való elzártságát követően az internet kilencvenes évekbeli megjelenése a szabad információáramlásnak és a kultúra demokratizálhatóságának ígéretét jelentette.

A webes hálózatok létrejötte a képzőművészet területén is az információ szabad, gyors, egyszerű terjedését, továbbá az európai kulturális színtér újraformálódó közösségeibe való bekapcsolódás lehetőségét ígérte. Az egyetemek mellett az internet első magyarországi felhasználói nagy számban a képzőművészeti intézményrendszerhez kapcsolódtak: 1996-ban a C3 Kulturális és Kommunikációs Központ által szervezett Pillangó hatás kiállítás, illetve az Artpool internethozzáféréseinek kialakítása keretében először nyílt lehetőség itthon a nyilvános és ingyenes internethasználatra. Az 1994–1996 között a Magyar Képzőművészeti Főiskolán rendezett Metaforum konferenciák, vagy az 1995-ben létrejövő nettime levelezőlista a nemzetközi jelenlét lehetőségét kínálta a hazai képzőművészet szereplői számára. Ugyanakkor az internet lehetőségei iránti kezdeti lelkesedés és technopozitivistá hangulat a kilencvenes évek végére kiábrándultságba fordult: egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a világháló a kreatív közösségépítés helyett elsősorban a globális piaci működések kiszolgálójává válik. Az előadás a rendszerváltást és az internet megjelenését követő párhuzamos folyamatokat vizsgálja a képzőművészet területére fókuszálva: Hogyan viszonyult az alapvetően technológiai természetű innováció az aktuális társadalmi-kulturális átalakulásokhoz? Milyen korábbi médiumok, platformok szerepét vette át az internet, és ezek milyen változásokat eredményeztek a képzőművészet területén? Milyen folytonosság figyelhető meg a hatvanas évek végétől kialakuló kommunikációs hálózatok, a mail art, a correspondence art és az internet-alapú művészeti hálózatok koncepciója között?